

Vilniaus universiteto profesorių emeritų klubo susitikimas

VU Aula Parva, 2024 10 24

Susitikimas surengtas VU PEK prezidento profesoriaus Vaidučio Kučinsko iniciatyva.

Jis buvo pasiūlęs tokią dienotvarkę:

- Padaryti bendrą klubo narių nuotrauką;
- Pagerbti jubiliumus, kuriems neseniai sukako 80 ar 85 metai;
- Pabendrauti prie kavos puodelio.

Ją mielai vykdė gerai nusiteikę 38 profesorių emeritų klubo nariai. Jie užfiksuoti šioje fotografo Ugniaus Bagdonavičiaus nuotraukoje:

Iš kairės į dešinę. Pirmoje eilėje: P. Vainilavičius, D. Surgailis, A.F. Orliukas, E. Butkus, A. Žukauskas, Z.A.Kučinskienė, V. Kučinskas, V.B. Pšibilskis, V.J. Sirvydis, A. Žilinskas, M. Sapagovas, F. Ivanauskas; antroje eilėje: V. Sirutkaitis, J. Mackevičius, V. Lakis, M. Michelbertas, L. Kimtys, E. Manstavičius, R. Rotomskis, J.Kulys, Š. Raudys, V.S. Laurinavičius, V. Paulauskas, L. Valkūnas; trečioje eilėje: V. Balevičius, S. Tumkevičius, A. Abrutis,, G. Juška, V. Usonis, A. Jurgaitis, D. Kaunas, R. Mokrik, G. Motuza Matuzevičius, K. Sasnauskas, B.Stundžia, A. Bagdonas, R. Lazutka, P.H. Vaitkevičius.

Po to buvo pagerbti jubilatai. Profesorių LMA narį emeritą Vygantą Paulauską 80-mečio proga sveikino prof. Donatas Surgailis:

„Man labai malonu pristatyti ir pasveikinti jubiliejaus proga Vygantą Paulauską, kurį gerai ir artimai pažistu nuo pat pirmo kurso. Tai, kad abu tapome matematikais, nemažai lėmė atsitiktinumas (bent mano atveju), nes stojome į tuometį Kauno Politechnikos institutą (KPI) ir, ko gero, būtume tapę inžinieriais, bet likimas lėmė kitaip. Tuo metu (1962 m.) matematika Lietuvoje buvo pakilime, VU vadovavo Jonas Kubilius, kuris buvo labai įtakingas ir sugebėjo įkalbėti KPI rektorių K. Baršauską perkelti grupę gabių studentų į Vilnių studijuoti matematikos, tarp jų ir Vygantą bei mane. Vilniuje Vygantas neabejotinai buvo matematikų kurso lyderis, puikiai baigė Universitetą, po metų apgynė kandidatinę disertaciją, o dar po kelių metų daktarinę ir tapo VU profesorium. Jonas Kubilius turėjo didelių planų, kaip plėtoti matematikos mokslą ir Matematikos fakultetą. Vygantui teko vadovauti katedrai, seminarams ir doktorantams, organizuoti mokslinį darbą, studijų procesą ir daugybę kitų pareigų, su kuriomis jis puikiai tvarkėsi. Visų Vyganto pasiekimų ir nuopelnų matyt čia vardinti neverta, bet kai ką paminėsiu. Keturi jo mokiniai tapo VU profesoriais. Vygantas buvo ilgametis Tarptautinės Vilniaus tikimybių teorijos ir matematinės statistikos konferencijos organizatorius, Lietuvos matematikos rinkinio vyr. redaktorius (iki šio laiko), LMA matematikų sekcijos pirmininkas ir daugybę kitų pareigų. Vilniaus universitetas gali juo didžiulis. Nuo savęs galiu pridėti, kad Vygantas yra puikus ir šiltas žmogus, turintis gerų draugų ir gražią šeimą, puikius vaikus, anūkų ir proanūkių.

Palinkėsiu Vygantui geros sveikatos ir visokeriopos sėkmės.“

V. Paulausko sveikinimo akimirkos

Profesorių LMA narį emeritą Mifodijų Sapagovą pristatė ir pasveikino prof. Feliksas Ivanauskas:

„Profesorius habilituotas daktaras Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys Mifodijus Sapagovas yra šiuolaikinės matematikos šakos – skaičiavimo matematikos – mokslinių tyrimų pradininkas Lietuvoje. Jo sukurti netiesinių diferencialinių lygčių skaitiniai sprendimo ir matematinio – modeliavimo metodai gerai žinomi daugelyje užsienio šalių. Jis taip pat įnešė svarų indėlį į universitetinių studijų plėtrą Lietuvoje.

M. Sapagovas gimė 1939 m. liepos mėn. 12 d. Didėjos k. (Rokiškio r.). 1956 m. baigė Rokiškio J. Tumo-Vaižganto vidurinę mokyklą, 1956–1961 m. studijavo Vilniaus universitete. Jį baigęs 1961 m. pradėjo dirbti Fizikos ir matematikos institute jaunesniu moksliniu bendradarbiu. Tais pačiais metais įstojo į Ukrainos MA Matematikos instituto aspirantūrą ir 1964 m. sėkmingai ją baigė. 1965 m. apgynė fizikos-matematikos mokslų kandidato (dabar – daktaro) disertaciją ir vėl pradėjo dirbti Fizikos ir matematikos institute.

1967 m. M. Sapagovas ėmė vadovauti Skaičiavimo metodų sektoriui, o netrukus buvo paskirtas ir instituto direktoriaus pavaduotoju. Jis tapo pirmojo Lietuvoje Skaičiavimo centro vadovu.

1986 m. M. Sapagovas apgynė fizikos–matematikos mokslų daktaro (dabar – habilituoto daktaro) disertaciją. 1989 m. jam suteiktas profesoriaus vardas.

1987 m. prof. M. Sapagovas išrinktas Lietuvos MA nariu korespondentu.

1995 m. prof. M. Sapagovas išrinktas Matematikos ir informatikos instituto direktoriumi.

Mokslinių tyrimų sritis – diferencialinių lygčių skaitiniai sprendimo metodai, matematinis modeliavimas. Jis ištyrė kvazitiesinių elipsinio tipo lygčių sprendimą baigtinių skirtumų metodu, pagrindė ir išplėtojo minimalaus paviršiaus lygties skaitinius sprendimo metodus, sukūrė diferencialinių lygčių su nelokalėmis sąlygomis tyrimo ir jų uždavinių sprendimo metodiką.

Prof. M. Sapagovas yra apie 200 mokslinių straipsnių, mokslinių ir mokomųjų knygų autorius ar bendraautoris, mokslinius pranešimus skaitė daugelyje tarptautinių konferencijų, pasauliniuose matematikų bei matematinio modeliavimo kongresuose.

Be mokslinio ir administracinio darbo, prof. M. Sapagovas intensyviai dirbo ir pedagoginį darbą: daug metų skaitė įvairius šiuolaikinės matematikos kursus Vytauto Didžiojo, Vilniaus, Klaipėdos ir Vilniaus Gedimino technikos universitetuose, 2000–2004 m. vadovavo VDU Matematikos ir statistikos katedrai. Profesorius yra 6 vadovėlių bei mokymo priemonių aukštosios mokykloms autorius, yra parengęs 11 mokslo daktarų.

Prof. M. Sapagovas buvo žurnalų „*Nonlinear Analysis: Modelling and Control*“ ir „*Lietuvos matematikos rinkinys*“ vyriausiasis redaktorius, mokslo knygų serijos „*Iš Lietuvos matematikos*“

istorijos“ redaktorių tarybos narys. Yra daugelio mokslo žurnalų redakcijos narys, Lietuvos matematikų draugijos valdybos narys.

2003–2009 m. prof. M. Sapagovas buvo Lietuvos mokslo premijų komisijos Fizinių mokslų sekcijos pirmininku.

2009 m. prof. M. Sapagovas parengė fotoparodą „*Formulės ir formos (minimalieji paviršiai)*“, kuri buvo demonstruojama Matematikos ir informatikos institute, Lietuvos MA Vrublevskių bibliotekoje, VU Matematikos ir informatikos fakultete, Šiaulių universiteto bibliotekoje.

Prof. M. Sapagovo veikla sulaukė plataus pripažinimo: 1989 m. jam suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo vardas. Prof. M. Sapagovas 1995 m. apdovanotas Lietuvos mokslo premija (Netiesinių diferencialinių lygčių skaitiniai sprendimo metodai ir jų taikymas, 1973–1992, kartu su R. Čiegiu ir F. Ivanausku), o 2017 m. – Lietuvos mokslo premija (Neklasikiniai diferencialiniai uždaviniai ir jų sprendimo metodai, 2002–2016, kartu su R. Čiegiu ir A. Štikonu).

Prof. M. Sapagovas 2019 m. apdovanotas Lietuvos mokslų akademijos atminimo medaliu.

2002 m. už taikomuosius matematikos darbus – išrinktas tarptautinio konsorciumo ECMI (Europos konsorciumas „Matematika pramonėje“) garbės nariu.

2010 m. prof. M. Sapagovas apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

Tie, kuriems tenka dirbti ar bendrauti su prof. M. Sapagovu, žino, kad jis yra puikus vadovas ir mielas žmogus. Jo atsakingumas, sistemiškumas, perspektyvos matymas lemia, kad su juo lengva dirbti; atidumas, rūpestingumas, subtilus jūmoro jausmas – kad malonu bendrauti.

Linkime profesoriui Mifodijui Sapagovui geros sveikatos, laimės ir sėkmingos mokslinės veiklos.“

Pristatymas parengtas remiantis:

- LMA M. Sapagovo asmenine svetaine.
- Mifodijus Sapagovas. *Matematikos ir informatikos institutas*, 2006, 259 p.
- Profesorius Mifodijus Sapagovas. *Matematikos ir informatikos instituto darbuotojai – Lietuvos mokslo premijų laureatai*, 2002, 20 p.

M. Sapagovo sveikinimo akimirkos

Profesorių emeritą Henriką Vaitkevičių, švenčiantį 85-erių metų sukaktį, trumpai pristatė PEK prezidentas prof. V. Kučinskas. Išsamiau su gyvenimo ir veiklos pagrindiniais aspektais supažindino prof. A. Bagdonas:

„Gyvenimo ir veiklų faktai bei datos. Mūsų Klubo prezidentas jau minėjo, kad prieš porą mėnesių PEK kolegai – psichofiziologui (pridėčiau dar ir psichofizikui) Petriui Henriku Vaitkevičiui sukako 85 metai. Mudu su Henriku pažįstami nuo 1963 m., kai jis tik baigęs mokslus Kauno politechnikos institute atvyko į VU Gamtos fakultete kuriamą Biochemijos ir biofizikos katedrą (aš tuomet buvau zoologijos studijų programos trečiakursis, bet domėjausi ir tuo, ką dabar vadina neuromokslais ir neurokibernetika). Ši tematika buvo ir kuriamos katedros grupelės biofizikų (E. Naru-ševičiaus, D. Kirvelio, V. Vanago ir H. Vaitkevičiaus) interesų centre. Vėliau H. Vaitkevičius pasirinko konkretnesnę tyrimų ir modeliavimo objektą – trimatės erdvės (stereoskopinį) ir spalvų suvokimą, bei kitus su tokiu regėjimu susijusius aspektus. Norėdamas nesiblaškyti, esminius Henriko gyvenimo ir veiklos momentus šiame rašytiniame pristatyme pateiksiu chronologine tvarka (žodinio pristatymo tvarka buvo kiek kitokia, bet turinys lieka tas pats).

1939 m. rugpjūčio 22 d.: žinomo Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvio, kariškio ir inžinieriaus Henriko Vaitkevičiaus šeimoje Kaune gimė – Petras Henrikas Vaitkevičius. 1941-06-13 tėvas suimamas ir išvežamas į lagerį Garių r. (Sverdlovsko sritis), kur 1942-03-13 žūva. Dar nesulaukęs ir 2 metų Henrikas su motina Kamilija Vaitkevičiene (Žakavičiute) ir broliu Konstantinu ištremiami į Altajaus kraštą (Srotskų r.), o 1942 m. šeima nugabenama toliau į šiaurę (Jakutijos Bulūno r.; 1951 m. perkelti į tos pačios Jakutijos Kobijaus r.). Tik 1954 m. šeima paleidžiama iš tremties ir kitais metais motina su Henriku grįžta į Kauną. Čia Henrikas 1958 m. baigia vidurinę mokyklą.

1958–1963 m.: studijos Kauno politechnikos institute.

1963–1965 m.: profesinės karjeros pradžia besiformuojančioje VU Biochemijos ir biofizikos katedroje.

1965–1968 m.: aspirantūra Maskvos valstybiniame universitete (MVU) ir TSRS MA Skaičiavimo centre (vadovai prof. S.V. Fominas – matematikas ir J.N. Sokolovas – psichofiziologas).

1968–1970 m.: LTSR Sveikatos apsaugos ministerijos Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto mokslo darbuotojas.

1970–1995 m.: darbas VU Puslaidininkų fizikos probleminėje laboratorijoje, Medžiagotyros ir taikomųjų mokslų institute, Sensorinių sistemų laboratorijoje (1986–2012 m. buvo šios laboratorijos vedėjas).

1970 m.: TSRS MA Biofizikos institute apginama matematikos mokslų kandidato (nostrifikuota daktaro) disertacija „Informacijos apdorojimo problemos neuroniniuose tinkluose“ (rusų k.).

1979 m.: monografija (kartu su S.V. Fominu ir J.N. Sokolovu) „Dirbtiniai jutimo organai“ (rusų k.; TSRS MA I-kla „Nauka“).

1983 m.: MVU apginama psichologijos (psichofiziologija) habilituoto daktaro disertacija „Paprasčiausių erdvinų požymių suvokimas regos analizatoriuje“ (rusų k.).

1989 m.: monografija (kartu su J.N. Sokolovu) „Neurointelektas: nuo neurono iki neurokompiuterio“ (rusų k., TSRS MA I-kla „Nauka“).

1995–2020 m.: darbas VU bendrosios psichologijos katedroje, Psichologijos institute (nuo 2018 profesorius). Dėstė pažinimo psichologiją, psichofiziologiją ir kt.

Stazuotės užsienyje: Slovakijos MA Kibernetikos institute Bratislavoje, Vanderbilto universiteto Psichologijos fakultete (JAV NA nario prof. R. Blake laboratorijoje Našvilyje), Brno technikos universitete Čekijoje, Didžiosios Britanijos Mančesterio universiteto Gamtos fakultete (prof. J. Kulikowski laboratorijoje).

Bibliografija: parengta per 200 mokslo straipsnių. Be jau pateiktų dviejų monografijų, išleista ir daugiau knygų bei mokomųjų priemonių: „Pojūčiai ir suvokimas: regos analizatorius“ (2002 m.), „Sensorinė psichofizika“ (1997 ir 2002 m.), „Išskirtinių mokslinių tyrimų vadyba“ (2008 m.), „Pojūčiai ir suvokimas: uodimas, skonis ir lyta“ (2014 m. kartu su žmona G. Vaitkevičiene), „Psichofiziologiniai tyrimai“ (2002 m.), „Fiziologinių signalų registravimas: mokomieji darbai“ (2008). Kolektyvinė monografija „Vektorinė psichofiziologija“ (1 ir 2 dalys; MVU I-kla, 2019, rusų k.).

Kita: Amerikos optikos draugijos narys (nuo 2008 m.), Lietuvos neuromokslų asociacijos narys (nuo 2008), Lietuvos psichologų sąjungos garbės narys (nuo 2012 m.).“

H. Vaitkevičiaus sveikinimo akimirkos

A. Bagdono medus pradžiugino Jubiliatą

Prezidentas prof. V. Kučinskas pakviečia prisistatyti naujus Klubo narius.

LMA akademikas profesorius emeritas Romas
Lazutka

Profesorius emeritas Sigitas Tumkevičius

Kolegiški pokalbiai vyko prie kavos puodelio ir pyragaičių. PEK nariai dėkoja už juos VU rektoratui, o prof. A. Bagdonui – už sūrį ir medaus stiklainį.

Apraše panaudotos Ugniaus Bagdonavičiaus nuotraukos.

Parengė profesoriai emeritai Eugenijus Manstavičius ir Vaidutis Kučinskas